

NEKA PITANJA U VEZI S KLASIFIKACIJOM FRAZELOGIJE

1. Frazeologiju¹ jednoga jezika tvore izrazi čvrsto vezane strukture,² nastali na različite načine i pridošli iz različitih izvora, koji svi zajedno na specifičan način odražavaju i ilustriraju tip mišljenja, odnos prema stvarnosti, povijesne reminiscencije, vezu s okolnim svijetom i još mnogo toga, karakterističnog za jednu jezičnu zajednicu.

Ne ulazeći na ovom mjestu u pitanje definicije frazeologizma kao osnovne frazeološke jedinice ni u neka druga, inače također aktualna pitanja, zadržat ćemo se na nekim aspektima klasifikacije frazeologije.

2.1. *Podrijetlo frazeologizama.* Govoreći o podrijetlu, mislimo u prvom redu na jezik u kojem je pojedini frazeologizam nikao, te možemo izdvojiti *nacionalne frazeologizme*, nastale u krilu jezika u kojem se upotrebljavaju (npr. u hrv. davati kapom i šakom, vedriti i oblačiti, zbogom diko, čekati kao ozebao sunce, udariti u druge diple, čorbine čorbe čorba, bacati drvlje i kamenje, skuhati poparu, ženska glava, na kratko nasađen, trice i kučine, slijep kod očiju, kud puklo da puklo, ni rod ni pomoz bog, na vrbi svirala). *Posudeni frazeologizmi* nastali su u drugom jeziku, ali su u većoj ili manjoj mjeri — ili pak nimalo ili sasvim — prilagođeni jeziku koji ih je posudio (npr. u hrv. alfa i omega, franko carina, in memoriam, all right, enfant terrible, bura u čaši vode, začarani krug, nositi svoj križ, pitanje života i smrti, željezna zavjesa).

2.2. Istraživanje podrijetla frazeologizama uključuje i pitanje, iz kojih su *područja* odnosno *izvora* uzeti.

¹ Riječ *frazeologija* upotrebljavat ćemo u ovom članku u dva značenja: prvo je upravo gore spomenuto, tj. 'sveukupnost frazeoloških sredstava jedne jezične zajednice'; drugo je značenje 'nauka koja proučava frazeološka sredstva'.

² Od mnogih naziva koji se za te izraze upotrebljavaju (frazeologizmi, frazemi, stalni izrazi, frazeološke jedinice, frazeološki obrati, stalni leksički kompleksi i dr.) uzet ćemo *frazeologizam*.

2.2.1. Neki su frazeologizmi nastali na bazi citata iz *književnih i drugih djela*, napisanih na jeziku koji ih upotrebljava (tko bi gori, eto je doli; o lijepa, o draga, o slatka slobodo; ljudskom srcu uvijek nešto treba; bože mili, kud sam zašo; od sto glasa glasa čuti nije; oro gnijezdo vrh timora vije jer slobode u ravnici nije; boj se onog tko je vik'o bez golema mrijet jada; u dobru je lako dobar biti, na mucu se poznaju junaci; a u ruke Mandušića Vuka bit će svaka puška ubojita; što je čovjek?, a mora bit čovjek; čašu meda još niko ne popi što je čašom žuči ne zagrči; ali ne da đavo il' ne da bog; oj, budi svoj; ostajte ovdje; tko zna? ah nitko, nitko ništa ne zna; gospoda Glembajevi) ili prevedenih s drugih jezika (biti ili ne biti, ukročena goropadnica, vitez tužna lika, boriti se s vjetrenjačama, božanska komedija, ružno pače, izgubljeni raj, izgubljene iluzije, onkraj dobra i zla, čovjek-zvijer, sluga dvaju gospodara, lula mira, umjetnost radi umjetnosti, mrtve duše, čovjek — to zvuči gordo, daske što život znače; učiti, učiti i učiti).

2.2.2. Neki su frazeologizmi uzeti iz *narodne književnosti*, u prvom redu iz narodnih pjesama i pripovijedaka (ljepota djevojka; čardak ni na nebu ni na zemlji; zidanje Skadra; bože mili, čuda velikoga; ni po babu ni po stričevima; lakat brade, pedalj muža; vila Raviojla; pola jede, pola Šarcu daje; Ero s onoga svijeta; čiča miča, gotova priča). Neki su nastali iz drugih oblika narodnog stvaralaštva; tu se mogu spomenuti poslovice (u laži su kratke noge; bolje išta nego ništa; tko čeka, dočeka; tko je jači, taj kvači; svakog gosta do tri dana dosta; vrana vrani očiju ne vadi; bez muke nema nauke), premda neki frazeolozi ne uvrštavaju poslovice u frazeologizme. Sigurno je međutim da poslovice mogu dati poticaj za stvaranje frazeologizama, najčešće svojim cijepanjem ili skraćivanjem (kad nema mačke / miši kolo vode; vuk dlaku mijenja / ali ćud nikada; ćorava koka / nađe zrno).

2.2.3. Neki su frazeologizmi nastali na bazi termina različitih znanosti, struka i područja ljudske djelatnosti. Sami termini također predstavljaju frazeologizme, ali su razumljivi samo određenom krugu ljudi okupljenih oko neke djelatnosti; kad prošire svoje značenje ili to značenje postane preneseno, onda termini mogu iz terminološko-frazeološkog prijeći u opći frazeološki fond. Tako možemo naći termine koji vode podrijetlo iz različitih *znanosti* (vaditi drugi korijen; svesti na zajednički nazivnik; specifična težina, geometrijska progresija, lančana reakcija, kratki spoj, zrakoprazan prostor, bestežinsko stanje), iz *glazbe* (davati ton, svirati prvu violinu, svirati drugu violinu, upravljati orkestrom, dizati ton, spuštati ton, kriva nota), iz *kazališta* (igrati glaynu ulogu, igrati sporednu ulogu, stajati iza kulisa, prvi čin, posljednji čin, glumiti na koturnama, loša mizanscena, dići zastor, zastor je pao), iz *sporta* (niski udarac, u prvoj rundi, u posljednjoj rundi, rezultat nula-nula, baciti u aut, jedan-nula za mene, dobiti žuti karton), iz *pomorstva* (vjetar u krmu, punim jedrima naprijed, baciti sidro, dići sidro, promijeniti kurs, zaploviti u druge vode, ploviti protiv struje) i iz različitih drugih područja.

2.2.4. Neki frazeologizmi potječu iz različitih žargona (argoa, slenga, šatrovačkih govora). Ovi govori predstavljaju svojevrzne šifrirane jezike,

razumljive određenom krugu ljudi. Kad poneki izrazi iz tih žargona iziđu iz zatvorenog kruga i postanu razumljivi većem broju ljudi, oni mogu ući u opći frazeološki fond. Takvi su frazeologizmi uzeti iz *kartaškog žargona* (zaigrati posljednju kartu, držati banku, staviti sve na jednu kartu, igrati va-bank, otkriti karte, posljednji adut), iz *đlačkog žargona odnosno žargona mladih* (dobiti topa, to je za pet, to je drugi padež, carska ocjena, nabiti kolac/as, trta me) i dr.

2.2.5. Od mnogih drugih izvora za stvaranje frazeologije možemo spomenuti kao svojevrsno zanimljive neke koji djeluju brzo i intenzivno na masovni auditorij preko radija i televizije, popularnih revija, gramofonskih ploča zabavne muzike i dr.; to su različite reklame — pisane, govorene ili pjevane — zatim narodne i zabavne pjesme, koje se sve u beskonačnost ponavljaju i postaju svojina svih. Naravno da su upravo zato i kratka vijeka, te su mnoge do jučer ponavljane fraze iz takvih pjesama (vraćam se, Zagrebe, k tebi; tata, kupi mi auto) ili reklama (svako jutro jedno jaje) već izišle iz upotrebe; to će se po svoj prilici dogoditi i s onima koje se intenzivno ponavljaju danas (tako ti je, mala moja, kad ljubi Bosanac; hej, stani malo; u razdjeljak te ljubim; odnosno — pij malo, pij dobro; naše čaše dočekaše; odlično je, od Gavrilovića je). A ono »od srca k srcu« donosi nam odmah kao asocijaciju kokoške kokodakanje i mlataranje krilima Podravkine reklame, a ne Janka Veselinovića, koji je taj izraz odabrao za naslov jedne svoje pripovijetke — jednostavno zato što je ovaj suvremeni medij agresivniji.

3.1. *Oblik frazeologizma.* Kad frazeologizam promatramo s aspekta njegova oblika, može nas zanimati u prvom redu njegov *opseg* — da li odgovara jednoj fonetskoj riječi, skupu riječi ili rečenici.

3.1.1. Kad frazeologizam predstavlja *fonetsku riječ*, to je jedna samostalna riječ na koju se oslanjaju proklitike ili enklitike (za dlaku, od davnine, bez daljnje, ispod časti, među nama, preko volje, ni za lijek, iz inata, po domaću, ni u snu, na brzinu, ni govora, preko noći, što ćemo, poštenja mi, časti mi, duše mi, čast mi je, milo mi je). Neki frazeolozi ne priznaju ovakvim izrazima status frazeologizama smatrajući da se samo veze od najmanje dviju samostalnih riječi mogu ubrajati u frazeologizme. To mišljenje, međutim, nije uvjerljivo argumentirano.

3.1.2. *Skup riječi* — najčešći oblik u kojem se frazeologizmi javljaju — predstavlja vezu dviju ili više samostalnih riječi uz pomoćne riječi ili bez njih. U takvim se skupovima ostvaruju različite sintaksne veze, koje se mogu dalje klasificirati po tipu veze, po glavnoj riječi, po upotrebi pomoćnih riječi itd.

Sintaksna veza može biti *nezavisnog tipa* (živ i zdrav, kruh i sol, Sodom i Gomora, luk i voda, uzduž i poprijeko, ognjem i mačem, kratko i jasno, ni pet ni šest, ni riba ni meso, niti smrdi niti miriše, sad ili nikad, ili Cezar ili ništa, prije ili poslije, sad ovdje sad ondje). Može biti *zavisnog tipa*, pri čemu je to najčešće *kongruencija* (začarani krug, glavni zgoditak, plava krv, peta kolona, bojno polje, krokodilske suze, u svakom slučaju, iza božjih leđa, iz petnih žila) i *rekcija*. Rekcija je *glagolska* (poželjeti dobrodošlicu, pružiti otpor, remetiti mir, skuhati poparu, ot-

kriti Ameriku, obasipati pažnjom, kovati u zvijezde, pasti u zaborav, isisati iz prsta, plivati protiv struje), *imenička* (junak dana, otac obitelji, sile zla, znak pažnje, čovjek od riječi, trn u oku, jama bez dna, u dnu duše, pjesma bez riječi, kamen smutnje, put u život), *pridjevska* (željan slave, pun sebe, zao do srži, gladan kruha, dobar u duši, kriv za sve) ili drugi tipovi zavisnih veza, a i proširenje i kombinacije spomenutih.

3.1.3. Frazeologizmi mogu po obliku odgovarati cijeloj *rečenici*. Tu ne mislimo na maloprije spomenute skupove riječi s glagolskom rekcijom koji uz lični oblik glagola postaju rečenicom (plivaš protiv struje, pao je u zaborav), nego na frazeologizme kojima je rečenica osnovni strukturni oblik. To može biti *prosta rečenica* (duša me boli, bog bi ga znao, žena je varljiva, ne da mu vrag mira, ne bi mrava zgazio, duša mu je na jeziku, u tom grmu leži zec, vrane su mu mozak ispile, to nije mačji kašalj, nije šija nego vrat) ili *složena rečenica*. Ova može biti *nezavisno složena* (dođoše divlji i istjeraše pitome; kaži Jakovu, a on će svakomu; Lazo laže, a Mato maže; na jedno uho uđe, a na drugo izađe; mišad grize, ali po tlih gmiže; niti pisnu niti zubi škrinu) ili *zavisno složena* (trla baba lan da joj prođe dan; to je da čovjeku pamet stane; tko te pita, brije li se vladika; tko je jači, taj kvači; što mu je na srcu, to mu je na jeziku).

3.2. U pogledu oblika može nas zanimati i *leksički sastav* frazeologizma, u kojem mogu biti *izostavljivi dijelovi*, npr. bez kraja (i konca), ispiti (gorku) čašu (do dna), (hajde) Jovo nanovo, primiti (zdravo) za gotovo, to je nešto (sasvim) drugo, nemati pojma (o pojmu), od Kulina bana (i dobrih dana). *Međusobno zamjenljivi dijelovi* često su bazirani na sinonimiji zamjenljivih riječi (nema straha/bojazni, dati znak/mig/signal, poštena/časna riječ, ščepati/uhvatiti za vrat/gušu, istući/izlemati/isprebijati na mrtvo ime, pokazati se/predstaviti se u pravom svjetlu/boji); ponekad zamjenljivi dijelovi nisu sinonimi, a značenje se frazeologizma njihovom zamjenom ne mijenja (tko/bog/vrag bi ga znao, zdrav kao riba/drenovina, stari lisac/mačak, koja te voda/vjeteran donese, spavati kao top/puh/klada/zaklan, praviti se lud/nevješt/Tošo/Englez/Kinez, nisu mu sve ovce/koze na broju, pijan kao ćuskija/zemlja/majka).

4.1. *Stil frazeologizama*. Kao i leksika pojedinog jezika, može se i njegova frazeologija promatrati s aspekta pripadanja različitim jezičnim stilovima. Tu razlikujemo ponajprije *stilski neutralnu frazeologiju*, koja se upotrebljava u svim jezičnim stilovima bez posebnih ekspresivno-emocionalnih nijansa (od riječi do riječi, od jutra do mraka, kako treba, imati pravo, biti kratka vijeka, kao nikad, pod vedrim nebom, od početka do kraja, licem u lice, i staro i mlado, od sveg srca). *Knjiški stil* karakterističan je ponajviše za različite oblike pismenog izražavanja te se, prema upotrebnom području, može dalje dijeliti na *znanstveni, publicistički, poslovno-administrativni* i *književno-umjetnički stil*. Frazeologija *znanstvenog stila* obuhvaća ponajviše terminologiju pojedinih znanosti te je ekspresivno najmanje obojena (usna šupljina, atomska energija, teorija relativiteta, izvor energije, u embrionalnom stanju, intramuskularna injekcija, elektronski mozak, infinitezimalni račun). Varijanta znanstvenog je *znanstveno-popularni stil*, koji se od prvoga razlikuje više prezen-

tacijom teksta nego samom frazeologijom te se zato i nećemo na njemu zaustaviti. *Publicistički stil*, svojstven novinstvu i drugim sredstvima javnog informiranja, vrlo je raznorodan te se može približavati s jedne strane znanstvenom, a s druge strane književno-umjetničkom stilu, već prema tome, u kojoj se vrsti napisa primjenjuje. Od toga zavisi i stupanj njegove ekspresivne obojenosti, a osobito izbor frazeologije (javno mišljenje, miroljubiva koegzistencija, stalni dopisnik, radio-komentator, TV-mreža, posljednje vijesti, Bijela kuća, iza željezne zavjese, rat živaca, kult ličnosti). *Poslovno-administrativni stil* jest jezik uprave, zakonodavstva, trgovine i drugih sektora službenih kontakata; lišen je emocionalno-ekspresivnih prizvuka (po sili zakona, točka dnevnog reda, podnositi žalbu, donijeti rješenje, sudski postupak, oštećena strana, podnosilac tužbe, niže/dolje potpisani, pod punom odgovornošću, predati podnesak, izvod iz matične knjige, potvrda o nekažnjavanju, poništiti odluku). *Književno-umjetnički stil* ima nebrojene mogućnosti izražavanja i širok spektar ekspresivno-emocionalne izražajnosti. U frazeologiju toga stila ulaze mnogobrojni izrazi iz književnih i drugih djela počevši od klasične starine, biblije pa do suvremenih izvora različitog tipa (zlatna sredina, Damoklov mač, Tantalove muke, trojanski konj, između Scile i Haribde, labuđa pjesma, kocka je pala, zemlja obećana, ispiti gorku čašu, satrti s lica zemlje, knjiga sa sedam pečata, početak kraja, nešto je trulo u državi Danskoj, cilj opravdava sredstva, borba za opstanak). Pored te prihvaćene i ustaljene frazeologije nastaju neprekidno u književnom stvaranju novi izrazi, koji mogu prijeći u frazeološki fond uže ili šire jezične sredine.

Nasuprot knjiškom stilu stoji *razgovorni stil*, tipičan za neusiljeno, svakodnevno usmeno izražavanje (izbiti iz glave, praviti se Tošo, stezati kaiš, ima toga za izvoz, kuđ puklo da puklo, Martin u Zagreb — Martin iz Zagreba, nije to bez vruga, s konja na magarca, ni luk jeo ni luk mirisao, mlatiti praznu slamu, pričati Markove konake, luk i voda, krasti bogu dane). Snižena varijanta razgovornog stila jest *vulgarni stil*, kojemu upotrebno područje određuju norme dobrog vladanja, doduše prilično rastezljive, a frazeologija mu je vrlo bogata (začepi gubicu, izlupati na mrtvo ime, ići na jetra, otegnuti papke, čitati k o g a do bubrega, kučkin sin, vrane su m u mozak ispile, nije greda, boli me đon, puca mi prsluk, pijan kao zemlja/majka). Krajnja varijanta vulgarnog stila, *grubo vulgarni stil*, nalazi se s one strane bontona, pa se obično i ne navodi u rječnicima, ali treba reći da se, osobito u novije vrijeme, sve više i više susreće u književnosti, na sceni i na ekranu.

4.2. Neki frazeologizmi, pored svog osnovnog značenja, pružaju dodatnu informaciju o stavu govornika prema toj pojavi. Tako se dobivaju dodatna konotativna značenja *odobravanja* (domaće ognjište, čist kao zlato/suza/sunce, svaka m u čast, naše gore list, čuvati kao oči u glavi, dobar kao dobar dan), *neodobravanja* (imati debelu kožu, plesati kako drugi svira, sjediti na dvije stolice, knjiški moljac, stari lisac/mačak, jama bez dna, bez glave i repa, ni riba ni meso, puhati u čije diplo, podlijevati ulje u vatru), *humora* (za čije babe zdravlje, drž' se kume

zida, neće grom u koprive, glavom i bradom, kada vrba groždem rodi, zbogom diko, za babino brašno, idi mi dođi mi, nije šija nego vrat, bog i šeširdžija, nije mačji kašalj, čudna mi čuda), *svečanog tona* (položiti na oltar domovine, preseliti se u vječnost, ispratiti na vječno prebivalište, posvetiti sve svoje snage, polje časti, dati svoj život) itd.

4.3. Pripadnost frazeologije jednom jezičnom stilu, a osobito njezina konotativna značenja nisu nepromjenljivi. Već smo spominjali, na primjer, da terminološki frazeologizam dobivanjem prenesenog značenja može prijeći u opći frazeološki fond; tim prelaskom on često prelazi i u drugi stil. Tako izrazi iz znanstvenog stila egzotična biljka (bot.) i nabijen elektricitetom (fiz.) dobivanjem prenesenog značenja 'čudan, nastran čovjek' i 'nervozan, napet' prelaze u stilski neutralne frazeologizme. Isto tako neki frazeologizmi mogu naknadno, ili u posebnim prilikama, dobiti konotativna značenja koja u prvotnoj upotrebi nemaju. Tako »vjeruj, vjeruj, spasit će te vjera« može dobiti ironičan prizvuk i značenje suprotno od osnovnoga kad se ta izreka upućuje lakovjernoj osobi. »Od sto glasa glasa čuti nije« ili »Tko zna? ah nitko, nitko ništa ne zna« mogu također imati dodatno značenje ironije ako ih, na primjer, upotrijebi nastavnik kad učenici ne znaju lekciju.

5.1. *Vremenska ograničenja frazeologije.* S gledišta vremenske omeđenosti vezane uz prošlost ili sadašnjost možemo govoriti o frazeološkim arhaizmima, historizmima i neologizmima.

Frazeološki arhaizmi su zastarjeli izrazi koji su već zamijenjeni drugima, tako da su sada mnogima nerazumljivi, iako pojave koje oni označuju nisu nestale iz stvarnosti (kršteno pismo 'krštenica', krajcaraški listovi 'petparački listovi', desno kret! 'nadesno!'; lijevo kret! 'nalijevo!').

Frazeološki historizmi su nazivi povijesnih pojava koje su nestale, a sam naziv ne mora imati arhaičan oblik (vitezovi okruglog stola, križarski rat, Kočina krajina, nepobjediva armada, Velika antanta, dvojna monarhija, jednogodišnji dobrovoljac).

Frazeološki neologizmi nastali su u novije vrijeme i označavaju pojave koje su prije bile nepoznate (filmska zvijezda, mali ekran, festival zabavne glazbe, hladni rat, Vijeće sigurnosti, sastanak na vrhu, atomsko doba, svemirski brod, organizacija udruženog rada, samoupravna interesna zajednica, politika nesvrstavanja, nesvrstane zemlje, zaštita čovjekove okoline).

5.2. *Regionalna ograničenja frazeologije.* Pored frazeologije koja nema regionalnih ograničenja te se upotrebljava na većem području jezičnog teritorija uključujući književni jezik, jedan dio nacionalne frazeologije ima regionalnu omeđenost. To su *frazeološki dijalektizmi* (doći na đuniju, dati dževap, ne znati dalje od elifa, pokazao džever, tjerati flanc, dobiti figu, adio Mare, vraga izjeo, izaći s farbom na srijedu, lud sto gradi, (to je) za bogu plakat, ostati zavrteć, za krepat, očitati fritalju, ni frigan ni pečen). Neki od takvih frazeologizama, iako zadržavaju dijalektalne elemente, proširuju svoju upotrebu i izvan dijalektalnih okvira (imati putra na glavi, dotjerati (čara) do duvara, obrati bostan, držati fige, imati dunsta, dobiti korpu).

6. U radu ovog opsega nismo se mogli dotaći nekih vrlo važnih pitanja koja zahtijevaju širu obradu. Tu u prvom redu mislim na pitanje semantičke veze frazeologizama, na pitanje njihove leksičke strukture i na pitanje njihove kolokacije; i tim pitanjima treba posvetiti pažnju u što bližoj budućnosti.

No i materijal koji je ovdje iznesen mislim da omogućuje zaključak kako frazeologija, ovdje frazeologija hrvatskoga jezika, tvori sistem, u kojem svaki frazeologizam kao element sistema može biti klasificiran po različitim kriterijima i na taj način suprotstavljen drugim njegovim elementima.

Bibliografija

- Andrić D., Dvosmerni rečnik srpskog žargona i žargonu-srodnih reči i izraza, BIGZ, Beograd 1976.
- Antoš, A., Osnove lingvističke stilistike, Školska knjiga, Zagreb 1972.
- Ашукин Н. С., Ашукина М. Г., Крылатые слова, Москва 1966.
- Бабкин А. М., Русская фразеология, её развитие и источники, Ленинград 1970.
- Čubelić T., Usmene narodne poslovice, pitalice, zagonetke, Zagreb 1975.
- Фразеологический словарь русского языка, под ред. Молоткова, Москва 1961
- Graf A. E., Idiomatiche Redewendungen und Redensarten der russischen und der deutschen Sprache, Veb Max Niemeyer Verlag — Halle (Saale).
- Guiraud P., Les locutions françaises, Que sais-je?, Presses universitaires de France, 3e édition, Paris 1967.
- Klaić B., Veliki rječnik stranih riječi, izraza i kratica, Zora, Zagreb 1972.
- Lalević M. S., Sinonimi i srodne reči srpskohrvatskog jezika, Leksikoni Sve-znanje, 1.
- Menac A., O strukturi frazeologizma, Jezik, 1, 1970/71, Zagreb, str. 1—4.
- Menac A., Пјаš М. I., Лексика и фразеология современного русского литературного языка, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb 1971
- Menac A., Svoje i posuđeno u frazeologiji, Strani jezici, 1, Zagreb 1972, str. 9—18.
- Menac A., Posuđeni elementi u ruskoj i hrvatskoj frazeologiji, VII međunarodni kongres slavista u Varšavi, Hrvatsko filološko društvo, Zagreb 1973, str. 89—97.
- Menac A., Frazeologizmi oko riječi kraj/konac u različitim jezicima, Strani jezici, 1—2, Zagreb 1976, str. 35—38.
- Pavlović M., Problemi i principi stilistike, Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije, Beograd 1969.
- Pranjić K., Jezik i književno djelo, Školska knjiga, Zagreb 1968.
- Rittgasser S., O problemu određivanja frazeologizama, Jezik, 2, Zagreb 1975/76, str. 36—41.
- Rječnik hrvatskosrpskog književnog jezika, I i II, Matica Hrvatska, Zagreb 1968.
- Ройзензон Л. И., Лекции по общей и русской фразеологии, Самарканд 1971.
- Simeon R., Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva, Zagreb 1969.
- Шанский Н. М., Фразеология современного русского языка, Москва 1969.
- Телия В. Н., Что такое фразеология, изд. «Наука», Москва 1966.
- Виноградов В. В., Об основных типах фразеологических единиц в русском языке, Сборник в честь А. А. Шахматову, Москва 1947.

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ В СВЯЗИ С КЛАССИФИКАЦИЕЙ ФРАЗЕОЛОГИИ

На материале хорватского литературного языка автор проводит классификацию фразеологии с точки зрения происхождения, формы, стиля и ограничений употребления. Под происхождением имеет в виду а) язык, в котором фразеологизм возник (национальные и заимствованные фразеологизмы), и б) источники, из которых фразеологизмы входят в общий фразеологический фонд (литературные и другие произведения, национальный литературный фольклор, наука, искусство, спорт и др.). Форму фразеологизма определяет а) его объём (фразеологизм может представлять собой фонетическое слово, словосочетание и предложение), б) лексический состав. С точки зрения стиля а) фразеология принадлежит к основным стилям языка — книжному с его подтипами научным, популярно-научным, публицистическим, административно-деловым и поэтическим, разговорному с его сниженными вариантами просторечным и грубо-просторечным, или же бывает стилистически нейтральной, б) к основному значению и стилистической окраске фразеологизма добавляется коннотативное значение одобрения, неодобрения, юмора, торжественности и др. Ограничения употребления бывают временными (фразеологические архаизмы, историзмы, неологизмы) и региональными (фразеологические диалектизмы).